

Вікторія БУТКОВА,

студентка 2 курсу

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **Олена КОЛПАКЧИ,**

ст. викладач (БДПУ)

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МІЖСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ ПІДЛІТКІВ

Актуальність. Сучасний світ розвивається набагато стрімкіше, ніж двадцять або навіть десять років тому. Навколо людини змінюється світ, і разом з ним змінюється сама людина. Саме через це більша частина тем, вже розглянутих в психології та, здавалося б, досліджених, потребують повторного вивчення з урахуванням сучасних реалій життя.

Особливо це стосується вікових особливостей людини на різних етапах розвитку – підліток двадцятого століття відрізняється від підлітків нашого часу. Тому дослідження особливостей міжособистісних стосунків підлітків потребують оновлення.

Ступінь досліджуваності проблеми. Проблему особливостей міжособистісних відносин підлітків серед вітчизняних психологів досліджували Л. Божович, Л. Виготський, Т. Драгунова, Д. Ельконін, І. Кон, С. Масгутова та інші, виділяючи психологічні особливості підліткового віку, важливість міжособистісних стосунків.

Мета дослідження: Теоретично обґрунтувати особливості міжособистісних стосунків підлітків.

Сутність дослідження. Підлітковий вік є важливим етапом у житті людини. У цей період відбувається формування особистісного самовизначення та соціальної ідентичності підлітка, ціннісних та духовних орієнтирів, набуття навичок міжособистісного спілкування. Молодші підлітки конструюють соціальні відносини, мається на увазі розуміння, проектування, розв'язання проблеми, оцінювання правильності задуму і правильності дій часто лише у процесі спілкування [1, с. 52].

Так спілкування з дорослими у пубертатному віці характеризується складністю та протиріччями – новоутворення у вигляді почуття дорослості, самостійності, спрямованості у майбутнє часто ігноруються батьками, які ще не звикли до змін. Це викликає у підлітків протест і небажання ділитися думками. Дії дорослих вони сприймають як неповагу до себе, нерідко це призводить до конфліктів. Саме тому найчастіше референтною групою для підлітків є коло однолітків. І лише у стосунках з ровесниками він рівноправний, виконуючи ролі організатора та виконавця, приятеля і суперника, друга, що зберігає чужу таємницю і довіряє свою іншим [2].

На цьому етапі колектив стає частиною того середовища, яке починає визначати подальший розвиток особистості. Коли підліток не може завоювати повагу товаришів успіхами у навчанні або участю у шкільних заходах, він починає привертати до себе увагу іншими способами, які вчителям чи батькам часто здаються неприпустимими – зрив уроків у школі, порушення дисципліни та ін.

І якщо раніше діти шукали підтримки в сумнівних вуличних компаніях, які часто були джерелом хвилювання батьків, то зараз, у вік

інформаційних технологій, коло пошуку референтної групи розширилося до майже безмежної мережі. В Інтернеті підліток шукає не просто однолітків, на кшталт тих, що він кожного дня бачить у школі. Він знаходить людей, які поділяють його життєву позицію, інтереси та ідеали. Це може стати досить небезпечним, якщо завчасно не встановити з дитиною довірливі відносини, адже звернувшись за порадою не до батьків, а до незнайомців, підліток може потрапити у складну ситуацію.

У безпосередньому спілкуванні підлітки керуються власними поняттями моралі, що включають в себе спільні для більшості особистісні якості – чесність, гідність, готовність допомогти товаришам, бо саме вони визначають авторитетний статус в очах колективу, до якого підлітки так прагнуть. У порівнянні з молодшою школою, коли дитина потребувала простої присутності в колективі та спільної діяльності, у підлітковому віці важливе місце займає саме визнання однолітками цінності власної особистості.

Яскравими є у цей період відносини с об'єктами симпатії – підліток, прагнучи до відповідної позитивної реакції, починає більше цікавитись своєю зовнішністю, рефлексувати, часто надаючи власним недолікам (іноді – неіснуючим) надмірне значення.

Основні висновки. Міжособистісні стосунки займають провідне місце у становленні підлітків, визначаючи їхню особистісну спрямованість, самооцінку та самосвідомість. В сучасних умовах у підлітків з'явився новий засіб для пошуку референтної групи – мережа Інтернет, що значно розширює можливості для розвитку особистості, але й може бути небезпечним при безконтрольному користуванні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бедлінський О. І. Проблема періодизації підліткового віку в сучасному суспільстві. *Практична психологія та соціальна робота*. 2011. № 2. С. 49–54.
2. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія: підручник. Київ: Академвидав, 2005. 109 с.

Олена ВЛАСОВА,

студентка 1 курсу,

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **Наталя ЖУК,**

к.психол.н., доцент (БДПУ)

ПРОФЕСІЙНА ВПЕВНЕНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК ЇХ КОМПЕТЕНТНІСТЬ

Актуальність. Динамізм економічних і політичних перетворень в Україні не може не відбиватися на процесі соціалізації людини, який розглядається, з одного боку, як активне пристосування індивіда до умов середовища, з іншого, як реалізація установок на себе, уявлення особистості про себе. В умовах сучасного розвитку суспільства виникли певні проблеми, пов'язані з втратою унікальної моделі реакції на вплив ситуацій, характеру